

Mål C-632/22

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

10 oktober 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunal Supremo (Spanien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

7 oktober 2022

Klagande:

AB Volvo

Motpart:

Transsaqui S. L.

Saken i det nationella målet

Omrövning av en dom – ”Bedrägligt beteende” – Lastbilskartellen – Talan om skadestånd för överträdelse av konkurrenslagstiftningen – Svarande med hemvist i en annan medlemsstat – Delgivning sker till svarandens dotterbolags delgivningsadress när dotterbolaget har sitt säte i samma medlemsstat som sökanden – Enhetligt företag

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande – Artikel 267 FEUF – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artiklarna 47 och 53 – Rätt till ett effektivt rättsmedel – Artikel 101 FEUF

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1.- Under de omständigheter som rör den konkurrensbegränsande samverkan avseende lastbilar som beskrivs i detta beslut, kan artikel 47 i Europeiska

unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, jämförd med artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, tolkas så, att den kan anses ha tillämpats på ett korrekt sätt när, i förhållande till ett moderbolag som är föremål för en talan om skadestånd för konkurrensbegränsande beteende, delgivning har skett (eller försökts genomföras) vid dotterbolagets säte i den stat där förfarandet pågår, och moderbolaget, som har sitt säte i en annan medlemsstat, inte har inget svaromål eller har uteblivit efter kallelse?

2.- Om föregående fråga besvaras jakande: Är denna tolkning av artikel 47 i stadgan förenlig med artikel 53 i densamma, mot bakgrund av Tribunal Constitucionals (den spanska författningsdomstolen) rättspraxis om delgivning av moderbolag med säte i en annan medlemsstat i tvisterna om lastbilskarteller?

Anförda unionsbestämmelser

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Artikel 47 ”Var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Var och en har rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag. Var och en ska ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas.”

Artikel 52.3 ”I den mån som denna stadga omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Denna bestämmelse hindrar inte unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd.”

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Artikel 101.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelse av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser. Artikel 17.1.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000.

Artikel 5 Översättning av handlingar

”Det sändande organ till vilket sökanden överlämnar en handling för översändning skall upplysa sökanden om att adressaten kan vägra att ta emot handlingen om den inte är avfattad på något av de språk som avses i artikel 8.

Sökanden skall stå för alla översättningskostnader innan handlingen översänds, om inte annat följer av ett eventuellt senare beslut av domstol eller behörig myndighet om ersättningskyldighet för sådana kostnader.”

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1784 av den 25 november 2020 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur av handlingar (delgivning av handlingar). Artikel 9.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Artikel 45.1 b.

EU-domstolens dom av den 6 oktober 2021, mål C-882/19, EU:C:2021:800, punkterna 33–37, 39, 41, 43, 51 och 52.

EU-domstolens dom av den 2 mars 2017, mål C-354/15, EU:C:2017:157, punkt 72.

EU-domstolens dom av den 16 september 2015, mål C-519/13, EU:C:2015:603, punkterna 24, 30–33 och 43.

EU-domstolens dom av den 8 maj 2008, C-14/07, EU:C:2008:264, punkterna 64, 76 och 78.

EU-domstolens dom av den 26 februari 2013, mål C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 55 och följande punkter.

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, dom av den 19 mars 1997, Hornsby mot Grekland (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791), punkterna 40 och 41, och dom av den 26 februari 2002, Del Sol mot Frankrike (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099), punkt 21.

Bestämmelser och rättspraxis i nationell lagstiftning som åberopas

Den spanska konstitutionen.

Artikel 24

”1. Var och en har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol vid utövande av sina rättigheter och tillvaratagande av berättigade intressen. Inte under några omständigheter får rätten till försvar åsidosättas.

2. Var och en har rätt att få sin sak prövad i en behörig domstol, rätt till försvar och att biträdas av en försvarare, att bli underrättad om den aktuella anklagelsen, rätt till en offentlig rättegång utan onödigt dröjsmål, att använda de bevismedel som är relevanta för försvaret, att inte vittna mot sig själv, att inte erkänna sig skyldig samt att betraktas som oskyldig till dess motsatsen bevisats.”

Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil (lag 1/2000 av den 7 januari 2000 om civilrättsliga förfaranden) (nedan kallad civilprocesslagen).

Artikel 155 ”Delgivning till parter som ännu inte har deltagit i förfarandet eller som inte representeras av ett ombud. Hemvist.”

”1. Om parterna inte företräds av ett ombud eller om det är fråga om en första formell underrättelse eller kallelse gentemot svaranden, ska delgivningen ske genom att handlingarna skickas till parternas adress.

...

3. I detta sammanhang kan delgivningsadressen vara den som anges i kommunens register eller den som är officiellt registrerad för andra ändamål, samt den som anges i det officiella registret eller i publikationer från yrkesorganisationer, när det gäller företag och andra enheter eller personer som utövar ett yrke för vilket de är skyldiga att vara medlemmar i en yrkesorganisation. Den plats där en person utövar ett yrke eller en anställning som inte är tillfällig kan också anses vara dennes delgivningsadress för dessa ändamål.

...

Om ansökan riktar sig till en juridisk person får även adressen för den som uppträder som administratör, förvaltare eller befullmäktigat ombud för det affärsdrivande företaget eller som ordförande eller ledamot i styrelsen i en association som är upptagen i ett officiellt register, hänvisas till artikel 510.1 led 4 och artikel 394.2.”

Artikel 510.1 led 4:

”En lagakraftvunnen dom ska omprövas i följande fall:

4.º Om talan har bifallits på grund av korruption, våld eller bedrägligt beteende.”

Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia (lag 15/2007 av den 3 juli 2007 om skydd för konkurrensen) (nedan kallad konkurrenslagen). Artiklarna 71 och 72. Genom dessa artiklar införlivas i huvudsak artiklarna 2 och 3 i direktiv 2014/104 om ansvar för överträdelser av konkurrenslagstiftningen och rätten till ersättning för skadelidande.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Den 12 juli 2018 väckte företaget TRANSSAQUI, S.L. ("TRANSSAQUI") talan vid Juzgado Mercantil n.º 1 de Valencia (Handelsdomstol nr 1 i Valencia, Spanien) mot det svenska bolaget AB VOLVO, och begärde ersättning för skador som hade uppstått till följd av den överdebitering som AB VOLVO hade tillämpat för inköp av två fordon år 2008, inom ramen för den lastbilskartell som hade konstaterades i ett överträdelseförfarande som hade inletts av Europeiska kommissionen.
- 2 Som rättslig grund för sin ansökan åberopade TRANSSAQUI artiklarna 72 och 76 i den spanska konkurrenslagen (lag 15/2007), kommissionens beslut av den 19 juli 2016 om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet (ärende AT.39824 – Lastbilar), genom vilket böter ålades ett antal företag för överträdelser av konkurrenslagstiftningen, däribland AB VOLVO, samt direktiv 2014/104/EU. Fordringsbeloppet uppgick 24 420,69 euro, vilket var värdet för överdebiteringen.
- 3 Även om AB VOLVO:s delgivningsadress är S-405 08 Göteborg, Sverige, har sökanden som svarandens delgivningsadress angett dotterbolagets adress i Spanien, nämligen VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. (Sociedad Anónima Unipersonal), calle Basauri, 7–9, Madrid (Spanien).
- 4 När ansökan hade lämnats in till Handelsdomstolen i Valencia skickades en kopia av ansökan och av de handlingar som hade bifogats ansökan med rekommenderat brev till VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., calle Basauri, 7–9, Madrid. Mottagande av det rekommenderade brevet avvisades dock med en handskreven lapp där AB VOLVO:s adress i Sverige angavs, varpå Handelsdomstolen i Valencia beviljade TRANSSAQUI ett förberedande sammanträde för att lägga fram sitt ärende. TRANSSAQUI hävdade att VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U.:s vägran att lämna in ett svaromål till den talan som väckts mot AB VOLVO måste ses som en manöver i ond tro för att fördröja förfarandet, med tanke på att VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. äger 100 procent av kapitalet i AB VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., vilket innebär att de två bolagen utgör ett enda företag enligt konkurrenslagstiftningen. Handelsdomstolen i Valencia förklarade i beslut av den 22 maj 2019 att svaranden, AB VOLVO, ska delges på adressen för dotterbolaget VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., i enlighet med "principen om enhetligt företag".
- 5 Genom domstolarna i Madrid gjordes den 5 september 2019 ett försök att verkställa delgivningen på ovannämnda adress, men en advokat som presenterade sig som "rättslig företrädare för VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U.", vägrade att mottaga delgivningen och uppgav att delgivning skulle ske på AB VOLVO:s adress i Sverige. Vid ett andra försök som domstolarna i Madrid gjorde på samma adress som dotterbolaget i Madrid, calle Basauri, 7–9, den 30 oktober 2019,

skedde delgivning. Handlingarna mottogs av en person som presenterade sig som anställd vid den juridiska avdelningen.

- 6 Eftersom Handelsdomstolen i Valencia ansåg att ansökan hade delgivits på ett korrekt sätt och eftersom svaranden, AB VOLVO, inte medverkade i förfarandet inom den föreskrivna tidsfristen, förklarades svaranden ha utevarit och förfarandet fortsatte. Ett försök gjordes att delge AB VOLVO motsvarande beslut på adressen till dess dotterbolag VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U., men sistnämnda bolag vägrade återigen att ta emot beslutet, med motiveringen att det inte var rätt adress. Den 26 februari 2020 meddelade Handelsdomstolen i Valencia en dom i vilken den biföll TRANSSAQUI:s talan och förpliktade AB VOLVO att betala ett skadestånd på 24 420,69 euro jämte lagstadgad ränta samt att ersätta rättegångskostnaderna.
- 7 Handelsdomstolen i Valencia delgav AB VOLVO ovannämnda dom genom ett rekommenderat brev till dotterbolagets adress i Madrid, calle Basauri, 7–9, som mottogs av en person som var närvarande där och som undertecknade mottagningsbeviset den 10 mars 2020. Efter det att domen hade vunnit laga kraft gjordes, på TRANSSAQUI:s begäran, en kostnadsberäkning som särskilt omfattade advokat- och ombudskostnader samt kostnader för det expertutlåtande som hade ingetts tillsammans med ansökan. Domstolen delgav AB VOLVO denna dom på nämnda adress i Madrid så att bolaget kan framställa invändningar och skriftligen bekräfta att meddelandet har mottagits. Eftersom svaranden inte hade bestridit kostnaderna inom den föreskrivna fristen, godkände domstolen kostnaderna till ett belopp av 8 310,64 euro och meddelade AB VOLVO sitt beslut genom att sända ett rekommenderat brev till dotterbolagets adress i Madrid, där mottagningsbeviset undertecknades. På TRANSSAQUI:s begäran verkställdes domen och ett betalningskrav riktades mot AB VOLVO:s tillgångar genom ett domstolsbeslut som delgavs dotterbolaget VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. på adressen calle Basauri, 7–9, Madrid, den 17 mars 2021.
- 8 I ett antal skrivelser som skickades till Handelsdomstolen i Valencia som svar på varje försök till delgivning förklarade VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. skälen till att bolaget vägrade att ta emot delgivningar som är riktade till AB VOLVO, nämligen att AB VOLVO har sitt säte i Sverige. Bolaget hävdade särskilt, för det första, att även om VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U., och AB VOLVO ingår i samma företagskoncern, är båda bolagen enskilda juridiska personer. Det förstnämnda bolaget har inte status som förvaltare av den sistnämnda och har inte rätt att ta emot delgivningar för det sistnämnda bolagets räkning. För det andra måste svaranden enligt de spanska processreglerna delges vid sitt säte, och de spanska domstolarna har i samband med tvister som rör lastbilskartellen beslutat att delgivning vid det svarande moderbolagets säte i en annan medlemsstat, snarare än vid dotterbolagets säte i Spanien, är korrekt, trots de juridiska banden bolagen emellan. För det tredje, i fall där svarandebolaget har hemvist i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, ska delgivning ske i enlighet med förordning (EG) nr 1393/2007. För det fjärde och slutligen får sökanden inte kringgå reglerna om delgivning genom att använda andra adresser än svarandens. Om så ändå sker,

utgör det grund för omprövning av den meddelade domen enligt artikel 510.1 led 4 i civilprocesslagen, eller kan resultera i att en tredskodom meddelas i svarandens utelämnande, vilken kanske inte erkänns i en annan medlemsstat enligt artikel 45.1 b i förordning (EU) nr 1215/2012.

- 9 Den 15 juni 2021 väckte AB VOLVO talan vid den hänskjutande domstolen om omprövning av den slutliga dom som Handelsdomstolen i Valencia hade meddelat i svarandens utelämnande och i vilken bolaget förpliktades att betala skadestånd till TRANSSAQUI för överträdelse av konkurrenslagstiftningen. AB VOLVO hävdade att man hade lämnat in ansökan inom den lagstadgade tidsfristen på tre månader från den dag då bolaget fick kännedom om grunden för omprövning, eftersom bolaget hade ”indirekt kännedom” om domen vid tidpunkten för delgivning av verkställighetsåtgärderna till sitt dotterbolags adress i Spanien den 17 mars 2021.

Parternas huvudargument

- 10 I ansökan om omprövning hävdar AB VOLVO ”bedrägligt beteende”, i den mening som avses i artikel 510.1 led 4 i civilprocesslagen, enligt vilken ”[e]n lagakraftvunnen dom ska omprövas ... [o]m talan har bifallits på grund av ... bedrägligt beteende”. Detta beteende består i att domstolen meddelades en delgivningsadress som inte var AB VOLVO:s adress i Sverige utan ett dotterbolags adress i Spanien, vilket har lett till att svaranden har dömts i sin utelämnande, utan att ha kunnat försvara sig i målet. AB VOLVO hävdar vidare att även om åtgärden att låta moderbolaget delges via dotterbolagets adress i den medlemsstat där tvisten ska prövas kan anses uppfylla kraven i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), så måste det accepteras att en medlemsstats rättssystem kan ge en högre skyddsnivå för denna grundläggande rättighet än den som följer av stadgan. Enligt AB VOLVO måste därför den skyddsstandard för effektivt rättsligt skydd som fastställts av den spanska författningsdomstolen, och som är mer krävande än den minimistandard som fastställs i stadgan, respekteras i detta fall när det gäller moderbolagets kallelse att inställa sig i förfarandet och besvara talan. Enligt artikel 53 i stadgan får ”[i]ngen bestämmelse i denna stadga ... tolkas som att den inskränker eller inkräktar på de mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som inom respektive tillämpningsområde erkänns i ... medlemsstaternas författningar”.
- 11 TRANSSAQUI hävdar å sin sida att AB VOLVO tillämpar en skadlig processuell strategi som syftar till att fördröja förfarandet med tanke på det stora antalet krav som små och medelstora företag har framställt i samband med lastbilskartellen. Enligt TRANSSAQUI ska det svarande moderbolaget och dess dotterbolag i Spanien betraktas som ett enda företag i konkurrensrättslig mening, även om de är skilda juridiska personer. Bolaget påpekar också att AB VOLVO, i motsats till vad som skedde vid tidigare försök till delgivning, som gjordes av processekonomiska skäl, ansåg sig ha underrättats om domen i

verkställighetsstadiet, trots att denna delgivning skedde på VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U.s adress. TRANSSAQUI hävdar dessutom att bolaget, i egenskap av ett litet vägtransportföretag som har drabbats av den ekonomiska krisen, inte skulle ha kunnat väcka talan om ersättning för den skada som det lidit till följd av lastbilskartellens agerande om det hade varit tvunget att betala kostnaderna för en översättning, vilket krävs enligt förordning (EG) nr 1393/2007.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 12 Efter offentliggörandet av Europeiska kommissionens beslut av den 19 juli 2016 (ärende AT. 39824 39824 — Lastbilar), har det i Spanien ingetts tusentals stämmningsansökningar med yrkande om skadestånd från köpare av fordon som påverkats av lastbilskartellen. Enbart under år 2021 meddelades mer än 2 000 domar i första instans och mer än 500 domar i överklagandeinstanserna. Den 15 juli 2022 hade Tribunal Supremo registrerat 753 överklaganden på detta område. Kraven har nästan alltid framförts av små eller medelstora företag som köpt ett mycket litet antal lastbilar, eller till och med en enda lastbil, under den period då kartellen var verksam. De företag (moderbolag) som Europeiska kommissionen har bötfällt, varav inget har sitt säte i Spanien, har anlitat högt rankade advokatbyråer i Spanien för att ta hand om sitt försvar.
- 13 Med tanke på att det yrkade beloppet i de flesta av målen inte är särskilt högt kan kostnaderna för att översätta ansökan och, vid behov, de bifogade handlingarna (i enlighet med förordningarna (EG) nr 1393/2007 och (EU) 2020/1784, när det gäller en svarande med hemvist i en annan medlemsstat), i synnerhet sakkunnigutlåtanden, vara oproportionerligt höga. Just för att undvika sådana kostnader och den tidsfördröjning som det nödvändiga internationella rättsliga samarbetet medför, begär sökanden i sådana tvister ofta att delgivning ska ske vid dotterbolagets säte i Spanien, trots att det svarande moderbolaget, som har ålagts böter av Europeiska kommissionen, har sitt säte i en annan medlemsstat.
- 14 De spanska domstolarna har hittills inte agerat enhetligt i dessa tvister. Vissa har avvisat begäran om att delgivningen ska ske på dotterbolagets adress i Spanien med motiveringen att delgivning ska ske där det svarande moderbolaget har sitt säte. I andra fall har sökandens ansökan godtagits och delgivningsförsök har skett på dotterbolagets delgivningsadress i Spanien, med motiveringen att det svarande moderbolaget under alla omständigheter, genom sina advokater, kommer att få kännedom om de rättsliga förfarandena som har inletts.
- 15 När det gäller de spanska dotterbolagen till de svarande moderbolagen har de i allmänhet vägrat att bli delgivna vid sitt säte med hänvisning till att de, även om de ingår i ett enda företag enligt konkurrenslagstiftningen, är individuella juridiska personer som är skilda från moderbolaget och inte har getts befogenhet att ta emot delgivning. Även försök att delge svarandens moderbolag genom dess advokat i Spanien har misslyckats i andra förfaranden av samma slag.

- 16 Vad avser det svarande moderbolaget, gäller följande. Om den domstol som prövar tvisten anser att delgivningen är korrekt, eller att försök till delgivning har gjorts på juridiskt korrekt sätt och denna delgivning har avvisats, vad gäller delgivning av stämningsansökan vid dotterbolagets delgivningsadress i Spanien, så erkänner det svarande moderbolaget ofta att det känner till tredskodomen och lämnar in någon form av överklagande för att få hela förfarandet ogiltigförklarat, det vill säga en ansökan om omprövning av domen på grund av bedrägligt beteende. En sådan ansökan inges till Tribunal Supremo (recurso de revisión) eller till Tribunal Constitucional (recurso de amparo).
- 17 Konstitutionsdomstolen har hittills, i de mål om överklagande som den har prövat, dömt till förmån för moderbolaget. I dom 179/2021 av den 25 oktober 2021, ES:TC:2021:179, och dom 91/2022 av den 11 juli 2022, ES:TC:2022:91, förklarade konstitutionsdomstolen att Iveco, S.p.A.'s rätt till effektivt rättsligt skydd hade åsidosatts, eftersom detta bolag inte hade delgivits i egenskap av svarande vid sitt säte i Italien; delgivning hade i stället sökts i Spanien, vid dotterbolagets säte eller hos dess ombud vid de spanska domstolarna.
- 18 EU-domstolen har i sin rättspraxis, särskilt i sin dom av den 6 oktober 2021 i mål C-882/19, betonat vikten av att artikel 101 FEUF får ändamålsenlig verkan (se punkterna 34–37) och att begreppen ”företag” och ”enhetligt beteende på marknaden” är relevanta för tillämpningen av konkurrenslagstiftningen på företagskoncerner (se punkterna 39, 41 och 43). EU-domstolen har kommit fram till att den som skadas av ett intrångsgörande beteende som kan tillskrivas koncernens moderbolag kan utkräva ansvar hos dotterbolaget under vissa omständigheter (se punkterna 51 och 52), nämligen när de två bolagen utgör en enda ekonomisk enhet.
- 19 Dessutom har EU-domstolen i sin dom i mål C-354/15, om tolkningen av systemet för delgivning av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur i andra medlemsstater, mot bakgrund av artikel 47 i stadgan, slagit fast att syftet med förordning nr 1393/2007 är att ”den, i varje konkret fall, ska garantera en god balans mellan sökandens och svarandens, adressatens, intressen, genom att göra en avvägning mellan å ena sidan snabbhet och effektivitet vid översändande av rättegångshandlingar och å andra sidan kravet att säkerställa ett adekvat skydd av den rätt till försvar som handlingarnas adressat har, och detta bland annat genom att säkerställa att adressaten faktiskt tar emot dessa handlingar” (punkt 72).
- 20 På samma sätt konstaterade EU-domstolen i sin dom i mål C-519/13 att syftet ”att effektivisera och påskynda de rättsliga förfarandena och säkerställa en god rättskipning”, som eftersträvas i förordning nr 1393/2007, inte kan uppnås ”genom att rätten till försvar på något sätt begränsas för handlingarnas adressater. Denna rätt följer av rätten till en rättvis rättegång, som föreskrivs i artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, och i artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna” och de nationella domstolarna måste därför, ”i

varje enskilt fall, säkerställa att de berörda parternas rättigheter skyddas på ett balanserat sätt, genom att skapa en jämvikt mellan syftet om snabbhet och effektivitet vid delgivning i sökandens intresse och det som rör ett effektivt skydd av adressatens rättigheter” (punkterna 24, 30–33 och 43).

- 21 I sin dom i mål C-399/11 uttalade sig EU-domstolen slutligen om möjligheten att ”en medlemsstat tillämpar den norm för skydd för de grundläggande rättigheter som följer av statens grundlag när detta skydd är starkare än enligt den norm som följer av stadgan och, i så fall, hänvisar till [förstnämnda norm] som grund för att inte tillämpa unionsbestämmelserna”.
- 22 Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har i sin tolkning av artikel 6 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som artikel 47 i stadgan motsvarar, slagit fast att en effektiv tillgång till domstolsprövning inte kan begränsas till en rent ”teoretisk eller illusorisk” möjlighet att väcka talan. Se dom av den 19 mars 1997, *Hornsby mot Grekland* (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791), punkterna 40 och 41, och dom av den 26 februari 2002, *Del Sol mot Frankrike* (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099), punkt 21.
- 23 Den hänskjutande domstolen ifrågasätter om artikel 47 i stadgan, jämförd med artikel 101 FEUF, kan tolkas så, att det kan anses vara lagligt att delge det svarande moderbolaget vid ett dotterbolags säte i Spanien, när det har godtagits att det rör sig om ett enda företag i konkurrensrättslig mening. Å ena sidan kan, med tanke på kravet på översättning av ansökan och av de styrkande handlingarna (som kan vara omfattande) till ett annat språk – med de kostnader som detta medför och den tidsfördröjning som det nödvändiga internationella rättsliga samarbetet medför – det effektiva rättsskyddet för dem som drabbats av lastbilskartellen undergrävas, eftersom det är för betungande för dem att behöva förfara på detta sätt, varvid den ändamålsenliga verkan av artikel 101 FEUF kan undergrävas. Å andra sidan är det, med tanke på mekanismen för fördelning av kostnader i denna typ av tvister om ersättningsanspråk, inte säkert att sökanden alltid kommer att få ersättning för sina rättegångskostnader, eftersom det kan hända att sökandens yrkanden inte bifalls i sin helhet och att det således inte fattas något beslut om ersättning för kostnader. I artikel 17.1 i direktiv 2014/104 föreskrivs nämligen en ungefärlig uppskattning av skadan (se i detta avseende begäran om förhandsavgörande i mål C-312/21 som är anhängigt vid domstolen).
- 24 Det bör också noteras att det inte nödvändigtvis finns någon väsentlig fördel för moderbolagen att delges vid sitt säte i en annan medlemsstat. I viss mening kan de faktiskt få ett bättre organiserat försvar genom advokatbyråer som är etablerade i Spanien, där dotterbolaget har sin hemvist, av språkliga skäl och på grund av hanteringen av dokumentationen. Frågan är därför om det finns en balans mellan sökandens och svarandens rätt till ett effektivt rättsligt skydd, mot bakgrund av vilken faktisk nytta de olika parterna har av de berörda processuella stegen. Om det dessutom i domstolens rättspraxis har fastställts att den som drabbas av en överträdelse av konkurrenslagstiftningen kan väcka talan mot ett dotterbolag och

att dotterbolaget kan dömas för moderbolagets överträdelse, om det inte ifrågasätts att det finns ett enhetligt företag, förefaller det logiskt att dotterbolaget kan delges stämningsansökan och handlingarna i det rättsliga förfarande som inleds direkt mot moderbolaget.

- 25 Den hänskjutande domstolen är tveksam till tolkningen av artikel 53 i stadgan när det gäller att väga det effektiva rättsskyddet för moderbolaget, i detta fall AB VOLVO, mot det effektiva rättsskyddet för den skadelidande till följd av lastbilskartellens agerande och målet att artikel 101 FEUF ska få ändamålsenlig verkan. Sådana olika tolkningar av unionsrätten förekommer inte enbart i spanska domstolar, utan kan även påverka andra medlemsstaters domstolar, och ansökningar om verkställighet av utländska tredskodomar, som meddelats trots att svaranden inte har delgivits på sin egen adress, ger i förekommande fall upphov till grund för avslag enligt artikel 45.1 b i förordning (EU) nr 1215/2012. Om den hänskjutande domstolen skulle bevilja den omprövning som AB VOLVO begär, så skulle domen upphävas och förfarandet skulle behöva börja om från början, vilket innebär att ansökan och de kompletterande handlingarna skulle behöva översättas till svarandens språk och skickas till den medlemsstat där svaranden har sitt säte.

ARBETS-DOKUMENT